

Hevesvármegye

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

TARTALOM:

Dr. Erlach Sándor ügyvéd Eger: Revi angol irás Egerről.

Ivány Béla országgyűlési képviselő v. földművelésügyi miniszter felszólalásai a képviselőház pénzügyi bizottságában.

Előleptetések a miniszterelnökség sajtó osztályán.

A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara felhívása gazdaközönségünkhöz.

Figlár Géza földbirtokos - takarékpénztár igazgató Heves: Általános teherrendezés kell.

Dr. Kemény Jenő orvos, Hevesvármegye t. b. járási tisztifőorvosa Csány: Megjegyzés a közegészségügy.

Vitéz dr. Fluck Gusztáv vm. gazdasági felügyelő nyilatkozata a fagykárokról.

Hevesvármegye közgyűlése.

Egyesüljenek a Mátrabarátok!

Balogh István a Hevesmegyei Gazdák Egyesület titkára Gyöngyös: A német arizóna házak.

A hatvani Vöröskereszt Egyesületek 1933. évi működése.

Nagyfontosságú intézkedések a kézműiparosság hitelügyében.

Sötér Gyula, a hatvani futóház főnöke: Bűnszünetkérdés.

Pásztó képviselőtestülete 8000 pengős gyűjtőjárdát készített elhatározta el.

Villamoscseplés tervezése vármegyénkben.

A nagyértékű hazaszerzési események. Parádafürdő felkészítése a vármegyénk üdülést keresőknek.

Továbbá hírek, beszámolók stb. a megyénk minden részéről.

HATVAN.
1933. MÁJUS HÓ 1.
IV. ÉVFOLYAM 8. SZÁM.

A villamos cséplés bevezetése vármegyénkben.

Az Eger-Gyöngyösvideki Villamossági R.-T. azon igen fontos terv kivitelével foglalkozik, hogy az ország más helyein már igen eredményesen bevált villamos cséplést vármegyénkben is bevezeti.

Hogy ezen nagyfontosságú kérdést megfelelő szakzszerűséggel ismertessük, fölkerestük az Eger-Gyöngyösvideki Villamossági R.-T. igazgatóját, Vargassy Béla m. kir. kormánytanácsost, aki szíves volt velünk közölni, hogy kérésünknek készséggel eleget tesz és legközelebbi lapszámunkban ismertetni fogja a gazdaközönség érdekeit igen közelről érintő fontos kérdést: a villamoscséplést.

Parád fürdő felkészülve várja a gyógyulást, üdülést keresőket.

Parádfürdői tudósítónk jelenti, hogy Parádgógyfürdőben nagyobb szabású átalakítási, illetőleg modernizálási munkálatok vannak folyamatban, mert a fürdő vezetőségének minden törekvése oda irányul, hogy a fürdőidény megnyitásakor, május 14-én az érkező vendégek minden irányú igényeit teljes mértékben kielégítse. A múlt esztendőben az Ybl szálló szobáiba bevezették a folyóvizet és a folyó évben az Erzsébet és Kastélyszállóban is folyamatban vannak ezek a munkálatok, úgy hogy ezen szobák már a folyó évben folyóvízzel lesznek ellátva.

A fürdőépület mögötti kazánház kitelepített és új modern kazánház és villanyfejlesztő telep épült a Fehérkő oldalán füstmentesítővel, úgy hogy a fürdővendégek mentve lesznek a gépház okozta minden zajtól és a telep teljesen füstmentes lesz. A fürdő vezetősége ezen nagy anyagi áldozattal járó modernizálással, továbbá vasastüdő belső modern berendezésével, valamint a fürdőtelepnek új modern szűrőteleppel és külön vízvezetéki hálózattal való kiépítésével is tanujelét adja annak, hogy a vendégek érdekeit akarja szolgálni, úgy hogy mindent megtesz, hogy a fürdőző közönség e kiváló gyógyhatású fürdőben, a természet által nyújtott gyönyörű vidéken megtalálja mindazt a kényelmet, amit a mai fejlett igények mellett minden fürdőtől elvárhat.

Ezen patinás közkedvelt fürdő kiváló arzén-vasas-timsós fürdőjével, szénsavas fürdőjével és vízgyógyintézetével, továbbá kénes savanyúvizével (Csevice) és Clarisse vasas ivóvizével sokoldalú gyógytényezőivel ugyszólván egyedül álló és Hevesvármegyének egyik legnagyobb értéke.

A folyó évi idényre már most olyan tömegesen érkeznek szobalefoglalások a fürdőigazgatósághoz, hogy a fődény alatt — úgy mint a múltban — minden szoba foglalt lesz. Aki július és augusztus havában néhány hétre fel akarja keresni Hevesvármegye ezen gyöngyét, igyekezzék már most lakást előjegyeztetni, mert később már kevésbé jó szoba fog rendelkezésére állni. A fürdőigazgatóság közléséből, de saját tapasztalatunk alapján is állíthatjuk, hogy Parádgógyfürdő május és június havában éppen olyan kellemes és szép, mint a fődényben — sőt természeti szépségei az előidényben sokkal jobban érvényesülnek, így a fürdőző közönség az előidényben a nagy látogatottsággal járó élénk fürdői életet ezen időben is élvezheti és amellől 25 %-al olcsóbbak a szobák és fürdők. Köztisztviselők az előidényben május 14-től június 25-ig 50 %-os engedményben ré-

szesülnek, úgyhogy 1 ágyas szobában napi 6:50 P., két ágyas szobában 6 pengőért teljes ellátásban részesülnek.

Megyénknek ezen értéke mindig a jó középosztály találkozóhelye volt és ez a középosztály még most is — a leromlott gazdasági viszonyok mellett is tömegesen keresi fel. A fürdő vezetősége ennek a középosztálynak akarja elsősorban lehetővé tenni a fürdő további látogatását s így ezen osztály kulturális igényeihez, de egyúttal anyagi erejéhez viszonyítva igyekszik berendezkedni.

A mindjobban megnyilvánuló érdeklődés arra készíti a fürdőtulajdonos Nemzeti Közművelődési Alapítványt, hogy a fürdő befogadó képességének emelésével tegye lehetővé a nagy érdeklődést tanúsító középosztályból kikerülő fürdővendégek elhelyezését, úgy hogy a közeljövőben új nagy vendéglő, szálloda, fürdőépület, strandfürdő építést vette tervbe, amely új építmények valószínű már az 1934. évi idényben a fürdővendégek rendelkezésére fognak állni.

A Nemzeti Közművelődési Alapítvány ezen áldozatkészségével nemcsak a gyógyulást és üdülést kereső fürdővendégek érdekeit akarja szolgálni, hanem a magyar fürdőközönséget el akarja közelebb hozni a külföldi fürdőtől, itthon akarja tartani őket azzal, hogy a külföldi fürdők által biztosított kényelmet, jó ellátást, szórakozást olcsó áron nyújtja saját fürdőjében és ezáltal nemzetgazdasági szempontból jó szolgálatot önjait tenni vergődő hazánknak.

A nagyértékű füzesabonyi ásatások.

Két év óta folynak az ásatások a Nemzeti Múzeum vezetése alatt Füzesabonyban, a Laskó patak melletti dombon. A munkálatot dr. Tompa Ferenc vezeti, egy angol régiségkutató kíséretében, akinek költségén történik az egész kutatás. Sikerült egy 3000 éves őskori lakóhelyre bukkani.

Füzesabony főjegyzője, aki maga is nagy előszeretettel és agilitással vesz részt a munkában, dr. Tompa Ferencet üdvözölte abból az alkalomból, hogy az angol királyi embertani intézet tiszteletbeli tagjává választotta.

Dr. Tompa Ferenc válaszelevelében közölte, hogy „Az ásatások eredményei oly bámulatos szépek és értékesek, hogy mindketten büszkék lehetünk reá.”

A hatvani járás főszolgabírájától.
652/1933 szám.

Pályázati hirdetés.

Hevesvármegye hatvani járásához tartozó Hasznos községben megüresedett vezetőjegyzői állásra pályázatot hirdetnek.

Az állás javadalmát a 62.000/1926 B. M. számú rendeletben megállapított, de a mindenkor érvényben levő rendelkezésekkel csökkentett fizetés, természetbeni lakás 158 négyzetméter kerttel, 24 1790 rész legelő illetőség a hasznosi legelőtársulat tulajdonát képező legelőkön és évi 1360 P. fuvarátalány.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy képesítésüket, eddigi működésüket, valamint erkölcsi és politikai megbízhatóságukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám f. évi május hó 20-ig annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás határidejét később fogom kitűzni.
Hatvan, 1933 április 24-én.

Dr. Kékessy Dezső s. -k.
főszolgabíró.

HEVESVÁRMEGYE

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

MEGJELLENIK HAVONTA KETSZER ELŐFIZETESI ÁRAK: EGY ÉVRE 12 PENGŐ, FELÉVRE 6 PENGŐ, NEGYEDÉVRE 3 PENGŐ

Régi angol írás Egerről.

Közi: Dr. ERLACH SÁNDOR.

Egyik antiquáriusunk boltjában került a kezembe a napokban egy 1851-ben Londonban kiadott angol könyv, melynek szerzője Miss A. M. Birbeck, címe pedig magyar fordításban „Gazdasági és történelmi tanulmányok Kelet-Európából”. Beletekintve, már a könyv cím alapján Rákóczi-tól idézett szövegekből: „Pro patria et libertate” úgy a tartalomjegyzékből megállapíthatam, hogy az egész „kelet-európai” tanulmányok Magyarországról szólnak. Mint minden Hungaricum, úgy ez is, az első pillanathban felkeltette érdeklődésemet, hát még mikor megláttam, hogy a könyvecske X. fejezetének a címe: „Erlau and its vine culture”.

A könyvet megszeretni — megszerztem egy pillanatra — műve volt csupán és csak természetes, hogy mint jó local-patriota, először a tizedik fejezetet olvastam el. Elolvasás után pedig érdemesnek tartottam arra, hogy ebből a nagy közvetlenséggel és

egy-két egészen jelentéktelen ténybeli tévedéssel és szinte kedvesnek mondható naivitástól eltekintve,

külföldi íróval szokatlanul nagy rokonszenvel megírt könyvből a műket közvetlenül érintő fejezetet lapunk közönségével is megismeressem.

Korabelül egyedül az „Atlas” névű a leírás, a filloxera-előtti Eger-borkultuszának leírását, egészen különös bírálat bír ez az idegen írás, melyből azt is megállapíthatjuk, hogy nagyon sok dologban ma sem változott a helyzet. A könyvhöz csatolt egykori sajtóelemenyekből pedig az is megállapítható, hogy ez érdekes (sőt az angolok szemében exotikus) leírásokkal az akkori angol sajtó is (elég sokat) foglalkozott. A „Morning Advertiser”, az „Observer”, az „Atlas”, a „Weekly Dispatch”, a „Lloyd's Newspaper”, és a „Spectator” című leginkább kritikai lapok recenziói vannak idézve a könyv tagfejeleiben s a lapok mardégyike főként azt a magyar levelet dicsérik a könyvben, mely belőle árad.

Annak dacára, hogy a szerző tanult azt a „Morning Advertiser” is megállapítja a könyvnek Lady Langdalehoz intézett ajánló sorából maga nem járt soha magyar földön, hanem információit egy barátjának köszönheti, aki hosszabb időt élt Magyarországon. A szerző informátora tényleg éles szemű idegen lehetett, aki a franciáknál ismeretes Tissot-féle felületességbe nem esik bele, aki tárgyilagosabban, nyitott szemmel járt közöttünk.

Bárcsak sok ilyen angol járt volna nálunk, akkor a rossz információkon alapult trianoni gyilkosság soha sem jött volna létre.

Az említett tizedik fejezetet — a sallangok elhagyásával — így szól

Eger és annak bortermelése.

Ugy tűnik fel, mintha a honlívér, melyet Magyarország oly bőségesen ontott a vallási és politikai szabadság védelmében, abba a rubinpiros és arany-sárga nedűbe ment volna át, mely ezer érben esőrgedez ez országban minden domb oldaláról, hogy így menjen át az utódok ereibe. Tartandó azt a hősi szellemet, mely évszázadok óta oly eredményesen áll ellent az idők viharainak és szenvedéseinek.

Magyarország — amint azt jól tudjuk, bortermelő ország. — A legelső szőlőt a harmadik évszázadban Probus római császár hozatta be, aki a helyett, hogy légióival elpusztította volna az országot, meghonosította a szőlőkultúrát a Duna lankás partjainak termékeny vidékein. A szőlőtermelés azonban annak dacára, hogy a klíma és a talaj fölöttébb kedvező volt, csak a tizenkettedik században terjedt el általánosságban.

Ez idő alatt azonban a szőlőtermelés szétterjedt úgy a szelidebb hajlatokra, mint a terjedelmes síkságokra is, úgy, hogy jelenleg (1851) 1.100.000 ácre (kb. 900.000 kat. hold) terület terem évente mántegy 30.000.000 ako (sic!) bort. — E hatalmas mennyiségnek a harmada fehér; köztük a legkiválóbb az a zöldes sárga színárnyalatu tüzés nektár, melyet tokajinak neveznek. — Ez a Tokaj város körül fekvő mésztartalmú hegyeken terem s e néven 1660 óta egész Európában híressé vált. — A piros színűekben sok kitünőtől van, mely erejére, tisztességére, ízére felveszi a versenyt a legfinomabb burgundi borokkal. — Ezek között az egri és a budai borok vezetnek. — Ennek a rövid leírásnak a célja szemléltető képet adni arról, hogy miként művelik a szőlőt ezen a vidéken.

Pesth és Tokaj között a fél úton két mérföldnyire északra az országuttól vonulnak el a bozontos Matra déli lejtői. — Mosolygó völgy nyílik a sík felé, bepillantást engedve egy csillogó tomyokkal és kupolákkal ékes kiterjedt városra, melyet egy hatalmas erődítménynek a romjai koronáznak meg. — Kunyhókkal bepötyögött dombok zárják körül ezt a bájos hegyet, mely festői buyohelye a gazdasági jólétnek, a megelégedettségnek és bekének. — Ez Eger, Heves vármegyének a fővárosa és a legbájosabb vidéki városa Magyarországnak. — A város terrasosan emelkedik egy kis folyócska mindkét partján. A folyót több masszív hid iveri át s a hidakat szentek szobrai ékesítik. A hegyes tetjű házak fehérre vannak meszelve és — bár egyszerű építésűek — ragyognak a tisztaságtól és a jóléttől.

A püspöki kereszt hét század óta gyakorol egyházi és világi hatalmat a húszezren felüli lakosság, mely hűségesen megőrzi a római katolikus hitét. — Több különböző szerzetesrend székelt itt hatágas kolostorban, melyekről kapta a város a „kis Róma” melléknevet. — Ezek az egri papok, bár testvérek az ősi Rómában, — sohasem törekedtek arra, hogy kioltásák a tudományok fényét, vagy kipusztítsák a szabadság csiráját; — sőt ellenkezőleg, mindkét irányú hatalmukat és gazdagságukat arra használták fel, hogy több nyilvános intézményt létesítsenek a nép ingyenes nevelésére és a veszély idején ők maguk voltak azok, akik a szőszékről buzdították nyájukat arra, hogy fegyvert ragadjanak hazájuk védelmére.

A városnak több finom építészeti emléke közül különösen kettő van, amelyik magán viseli alapítójának, a püspököknek szellemét s amelyik nagyszereőségükkel, hatalmas méreteikkel akármelyik fővárosnak is a díszére válnának. — Ezek közül az egyik a főséges Dom (a nagy templom), amelyik görög (?) stílusban van építve, belől két márvány oszlopsorral, impozáns homlokzatán viselve az igazi keresztény feliratot: „Venite Adoremus Dominum.” Ezt az épületet Pyrker érsek emeltette, aki bár magyar születésű volt, a német epikai költők legjelesebbjei közé sorolható. — Adómmal szemben áll nemes riválisa, az ugynevezett Lyceum. — Ez a pompás épület aranyozott (?) kupoláival és csillagvizsgáló tornyával, festett terméivel és kápolnáival, valóban méltó rezidenciája az uralkodók leghatalmasabbjának, a Tudományoknak. Gróf Eszterházy püspök, aki egyben Heves vármegyének örökös főispánja is volt, II. József császárral a következő párbeszédet folytatta le, mely az épület első meglátásának első impresszióiról kellő fogalmat ad. A császár Egerben járván a püspök meglátogatására, éppen a Lyceum elkészülte idejében, vagyis 1785-ben, rendkívül meg volt lepelve az épület nagyszereőségétől, azt kérdezte a püspöktől, hogy hány herceg járult hozzá annak költségeihez. „Csak három járultak ahhoz — felelte a püspök — és pedig Eger püspöke, Eszterházy gróf és Hevesmegye főispánja.” A Lyceum kövei a vár hatalmas romjaiból kerültek ki (?), mely vár oly nagy szerepet játszott a török háború idejében. — Ezek a falak, előbb véres csaták arénája, melyek visszhangzottak a fegyverek csörgésétől, a harci zajtól és a haldokló kiáltásaitól, most a professzorok békés és felvilágosító tanításait hallják s a tanítványok seregeinek zsongását.

Ez a kiáltó ellentét jellemzi a két korszak szellemét: egyik a nyers erőt, a másik a szellemi élet hatalmát. Az iskolák mindennel bőségesen fel vannak szerelve és évenként több, mint 800 ifjú részesül a bölcsészet, a jogtudomány és a theologia tanításainak áldásában.

A város magán viseli nyomait a felhold uralmának, mely egy egész századon át uralta falait. — Sok család máig is megőrizte török nevét, mint Ali, Hadzsi stb. És a város közepén, egy régi különleges építésmódu kápolna mellett, mely hajdan török imaház volt, ma pedig az Irgalmasoké, áll egy minaret, a maga elegendős pálmadarú alakjában 200 lábnyira emelkedve a levegőbe. — Oly kitűnő karban van ma is, hogy fölnézve rá, szinte várjuk, hogy kilépjen erkélyére a Muezzin imára hívni az igazhívőket. — Pár évvel ezelőtt az érsek a saját költségén tetőt csináltatott a Minaret fölé és ha egyszer másszor Mozlím-zarándok látogatja meg a Magyar-

országon eltemetett szent emberek sírját, örömmel láthatja, hogy a felhold, habár csak egy elhagyott építmény tetején is, — elhomályosítottan fényben ragyog egy keresztény város fölött. —

Eger lakosai — eltekintve pár száz görögötől, akik itt a kereskedelem mágnásai — mind főzsgyökeres magyarok. A szelid éghajlat, a felhőtlen szabad ég, a pompás szőlők és gyümölcsösök birtoka és a természettel való állandó érintkezés boldoggá és meglepégedetté tette ezt a népet, mely társadalmi fokozatokra tagoltan bár, de mind egy és ugyanazon közös lokuszban, patriotizmusában és a bortermelésben találja összpontosítva érdekeit, reményeit, gondjait. Minden családnak, még a legszegényebbeknek is, megvan a maga kis szőlője és kunyhója, utóbbi, ha nem is magában a városban, de legalább a határban, a hegyek között. Minden háztartáshoz sine qua non hozzátartozik a pince a gazda borszükségetének megfelelő mennyiségű hordóval. A szőlővel és borral való állandó foglalkozás Eger népet derűs jó kedvvel áldotta meg. Mindezt, amit tesznek és mondanak, azt trisszességgel és életkedvvel teszik és mondják. Így teszik ezt, mikor kora reggel puttonnal és szerszámmal a hátukon, kemény munkára keszen, sietnek ki a hegyre, akkor is, mikor napszálltával lestői csoportokban hazafelé iparkodnak, vagy mikor ünneppon, vasárnap délután a maguk sajátosságos módján énekelik maguk készítetté csinos dalukat. Mert a magyarok jobban vannak a Műszakkal. Nekik nem kell inspirációért a Parnassusra menni.

Az idegennel szemben való elfogultság, vagy a más vallásúakkal szemben való türelmetlenség az egri talajon teljességgel ismeretlen. Példának okáért egy angol bemegetéses vendégrendházba, — bár messziről látszik rajta a protestáns, — a jó magyar szokás szerinti meleg vendégszerettség eltalálkozott, talán még a saját nyelven is udvozlik, barátságosan ráköszöntik a legjobb borral teli kancsót, mely hasonló alkalmakra mindig kezdődik van.

Vasárnap délután, amikor nincs dolog, a fiatal-ság táncolni megy, a házias emberek pedig, sötét köpenybe (ez a fertálymesteri köpenyeg), vagy fehér burnusba (ez meg a galvany burkolozva ballagnak lassacsckán kifelé a külvárosokban levő pincekbe. Csoport csoport után, mintha búcsúra mennének, tünedeznek el a nehéz pinceajtók mögött, amelyet gondosan becsuknak maguk mögött, hogy senki se zavarhassa azt az áldozatot, mellyel a földgömrában a pogány istenek legnépszerűbbjének áldoznak. Itt ott egy-egy magánosan lézengő alakot látni a pinceajtók előtt, aki a bajuszát pedergeti, vizsgál szemmel ügyelvén, hogy ki tart arra kifelé s ha szerencséje van, már az első arramenő hangos szóval és szívesen invitálja belelé a hívós pincebe. Egy ilyen hívásnak, különösen forró nyári napon, lehetetlen ellenállni. Tegyük fel, hogy minnk voltunk azok a magános lézengők és készséggel kísérrük ismeretlen gazdánkat a tágas csarnokba (ez a borház), amelyik tele van edényekkel és hordókkal, valamint egy faszutóval. Gazdánk, aki, mint mondja: a gombkötő cég tagja, — előveszi a kovát és az acélt, kicsihol, meggyújtja és fatartójába teszi a gyertyát, aztán előttünk menve, levezet bennünket a földalatti pincejébe, mely kőbe van vágva s melyből jobbra és balra végtelennek látszó pinceágak nyílnak, miközben azt a kis fényt kivéve, amelyik körülöttünk pislog, áthatolhatatlan sötétség uralkodik. Ebben a

földalatti labirintusban úgy érezzük, hogy egészen új ismerősünk kegyelmében vagyunk, akinek férfias, becsületes arca az egyetlen biztosíték arra nézve, hogy ismét megpillantjuk a napvilágot. — Amint lassan mozgunk előre, kétoldalt észrevesszük a hordók hosszú sorát a három akóstól a tizenkét akóig, miközben a tulajdonos azzal mulattat bennünket, hogy elmagyarázza, hogy mind ez a sok bor itt a hordókban mozgásnak indul, mikor az új rügy fakad: erjed és pezseg, mintha boldogtalan volna itt lenni az ő sötét, alacsony börtönében, mikor új rügy születik a zöld lombon, az ő szülőhelyén a ragyogó napsugárban. Figyelve a boroknak ezt az elképzelt beszélgetését, azon kapjuk rajta magunkat, hogy mi is képzelődünk. Azt képzeljük, hogy valami varázsló büvüköibe jutottunk, aki egy sereg szellemet tart itt bebörtönözve a sötét kinézésű hordókban, hogy felidőzhesse őket, ha valami varázslatot akar elkövetni valamelyik gyanullan vendegen. Kísérőnk végtére is megáll, beleszúrja kezdetleges gyertyatartójának a végén a sziklafalnak egy üregébe, kipakolja csomagjából egy üres hordo felfordított fenekére a hideg sonkát, kolbászt, sült csirkét és a kitűnő cipót — Egymás mellé ülünk a keskeny lócára és pincegazdánk kínálására megkezdődik az ostrom az izletes húsételek ellen. No és ezután kezdődik a pincezés igazi élvezete, a különböző borok végigkóstolása.

A gombkötő, lefegyverkezve egy poharral és egy lopottkével, ami büvészpálcának néz ki a kezében, folytonosan mozog, jön, megy a sötétben, minden fordulaton újabb és újabb tüzes bort hozván a leg-sötétebb rubintól a legvilágosabb pirosig minden színnyalatban. A legbensőbb megelégedettség megtévesztésével tart minden egyes pohár bort a gyertyavilág felé, hogy megmutassa annak tükrös ragyogását, gyöngyözését és mi nem tudunk ellenállni, hogy minden egyes újabb fajtát meg ne kóstoljunk annál is kevésbé, mert a jó sonka kívánja, hogy minél süröbben leöblítsük.

Minden pohárka után jobban csillognak gazdánk szemei, nyelve mind szaporábban mozog; végül, a bizalmatlanságnak meg az anyekától ismeretlen, mint egy csakka gyermek, megismerteti velünk legbensőbb örömeit és bánatát. Ez utóbbi főképen az osztrák elnyomás, amely, mint mondja, százszor rosszabb, mint a török járom volt.

A törökök említésén a gombkötő még beszédesebb kezd lenni és sok mindent megtudunk tőle a tradíciók nyomán, hogy azok mint üldöztek el a hitetlenek tüzhelyeik mellől s hogy az egri nők mily hősiessé vettek részt a küzdelmekben.

(Itt a szerző egy hosszú leírás ereztet, mesterkelt és szentimentális mesét mond el a gombkötővel a magyar vitézek portyázásairól Gyöngyös, Hatvan, Budá felé, mely elbeszélésnek egy „Lelkem” nevű vitéz a hőse és egy „Irma” nevű leányzó a hősnője s ezek szerelmi története kapcsolódik bele a portyázók kalandjaiba. Ezután így folytatja.)

A gombkötő harcias elbeszélése csak növeli buzgólkodását újabb és újabb borok bemutatásában és mi folytatván a kóstolgatást, legnagyobb meglepetésünkre az vesszük észre, hogy éjfélre jár az idő. Felkészülünk tehát, miután még egyet koccintunk a kancsóval, egymás egészségére üritvén. Ezt Szent János áldásának nevezik s az egri ember el nem engedné, hogy ne ezzel vessen véget az együttlétnek. Ugy találjuk, hogy a hordóba rejtett gonosz szellemek gyanusan pislognak reánk a hordók sorai közt

elhaladtunkban. A lépcsőkön fölfelé haladva a pincebejárat jelentékenyen alacsonyabbnak látszik, mint amikor befele jöttünk, a szabad levegőre érve pedig a sövényeknek, kerítéseknek és házaknak az árnyéka fantasztikus alakokat ölt.

Gazdánk még nincs megelégedve földalatti barátkozásunkkal, nem enged el addig bennünket, míg akarva-nemakarva meg nem igérjük, hogy legközelebb a szőlőjében fogjuk őt meglátogatni.

Egert, a várost délről nyitott szelid hajlatban veszi körül a Mátra (?), mely fokozatosan emelkedik mind magasabbra, míg el nem éri a hegyek láncának legmerészebb formáit, melyek háttérét képezik a szőlőhegyeknek, jól megvédvén azokat a zord északi szelektől. A szőlők a város szélén a legszélső földalatti kunyhónál kezdődnek. Ha kitettük a lábunkat a Szent Dónát felé, mérőfeldeken át kőborolhatunk a kőkénybokrokkal, szederindákkal szegélyezett utakon a bájos hegyek és völgyek között, nem látván egyebet, mint szőlőt, szőlőt és gyümölcsfát. A hegyek dűlőkre vannak felosztva, melyek mindegyike külön névvel bír. Így van Afrika, Anglia (?) stb. Minden dűlőnek megvan a maga pásztora, aki minden kárért felelős. A dűlőkben száz és száz tulajdonos van, a legkülönbözőbb területekkel. A szőlőt nem engedik magasabbra nőni három lábnál és másfél láb térközű sorokba ültetik. A sorok a domboldal lejtője szerint párhuzamosan futnak. A különböző fajok közül leginkább ültetik a burgundit, a fekete muskotályt és a furmintot. A szőlők közé csak kevés számú fát ültetnek; a gyümölcsös a szőlő alján van, ebben aztán annál több a fa. Alatta pedig a konyhai sövényeket termesztik. A gyümölcsös kertben vagy egy villa, vagy egy kunyhó kukucsukál ki hivogatólag egy-egy öreg diófának a lombjai alól.

Egyetlen városnak a határában látván ilyen nagy kiterjedésű szőlőkultúrát, önkénytelenül is felmerül a kérdés, hogy miként lehet ezt oly virágzóan lenntartani nem több mint 10.000 pár kéz a segítségével? A mi szives vezetőnk erre a következő felvilágosítást adja: Ennek a 10.000 pár kéznek a szakadatlan munkássága minden nehézséget legyőz és elegendő a szőlők megmunkálására. A kapás az esztendő tizenkét hónapjából hatot kint tölt a szőlőjében. Munkaképes gyermekeivel kint dolgozik napkelte előttől jóval napnyugta utánig fáradságtalan munkakedvvel és a városba csak vasár- és ünnepnapokra tér be (?).

A munka sokféle és röviden a következőkben ismertethető. Ősszel a legerősebb és legegészségesebb hajtásokat levágják a tőkeről és a pincében elhelyezik. Ez fogja szolgálni a szaporítás célját. Utána a tőkét befedik a téli fagy ellen. Az első rendszeres munka március végén kezdődik, amikor kitaradják a tőkét (nyitnak) és elültetik az ősszel levágott vesszőket, dugványokat. Március végén tőből lemetszik a múlt évi vesszőket, háromnak vagy négynek a kivételével, melyeket három, vagy négy szem magasságában metszenek el a jobb fürtképzés céljából. Áprilisban mélyen felkapálják a földet és a gyomtól megtisztítják. Májusban felkötik a hajtásokat hánccsal. Júniusban jön a második és júliusban a harmadik kapálás és letördelése a tulmagasra nőtt hajtásoknak. Ha pedig az időjárás nagyon kedvező, úgy még egy negyedik kapálás is következik. Augusztus vége felé kezdenek zsendülni a fürtök és október elején, mikorra a szőlő teljesen beérik, megkezdődik a szüret. Az átlag termés az egri hegyen évenként körülbelül egy fél millió akót tesz ki, melyből

a szegényebb, napszamba is járó szőlőmunkásra 40 akónál több nem igen jut. ellenben a tehetősebb birtokosok jó termés esetén ezer akót is szüretelnek. A déli fekvésű, bőséges termőfölddel borított sziklás oldal a legkedvezőbb a szőlőtermelésre. Átlagban minden harmadik évben van jó termés. A jó évszámra belföldi bor megfelelő kezelés mellett harminc, negyven évig is eltartható.

A szüretet megelőző hónap minden évben a legérdekesebb időszak Egerben, amikor a szürethez való előkészületeket teszik meg. Az egész város szokatlanul élénk és mozgalmas. Messze hangzik a kalapács a hordókon és szüretelő kádakon. Meghúzzák rajtuk az aroncsokat, kiforrázzák, szóval alkalmassá teszik a hegyről bekerülő zavaros le befogadására. A piacokon, utcákon, házakban és udvarokban egyebet sem tesznek az emberek, mint hordókat targoncáznak, gurítanak, készítik a tölgyfa hordókat és nyírfá aroncsokat, melyekhez az anyagot a Mátra erdeiből szállítják. Ez az iparág az erdei lakosság legkülönösebb ipari foglalkozása.

Tizennégy nappal előbb a szüret megkezdésének időpontját hivatalosan közhírré teszik.

Egerben, mint sok hasonló eldugott zugában a világnak, a dobszó a hivatalos hirdelmények közzétételének szokásos módja. Ezzel teszik közzé azt is, ha valakinek a kutyája elvész, meg azt is, ha valamely bűnösön halálos ítéletet hajtanak végre. A dobos rendszerint kiszolgált öreg katoná, aki bevégezvén katonai pályafutását, a városi hatóság végrehajtó közegévé lett. Lármás hivatásáért az évi fizetése négy font (kb. 50 forint), lakás, egyenruha, két pár csizma, hat köböl buza, ugyanannyi rozs és azon kívül egy fél forint (egy Shilling) ha dobját és torkát igénybe veszik.

Hivatali fontosságának tudata soha sem árad el rajta jobban, mint olyan alkalommal, mikor a városháza ablakából teljes díszben, bíbor színű arccal az ünnepies kihirdetés végett a piactéren türelmetlenül váró tömeg felé fordul. Ugy áll ott, mintha maga volna a megtestesült Bachus és miközben a piros zászló — a szünet jele — vígan lobog az igazság házaról (akkor még az igazságszolgáltatás is a városházán történt) megüti a dobát és kihirdeti a magistratus határozatát a szokottnál harsányabb és ünnepélyesebb hangon. A piactérről aztán kivonul a városnak mind a hat negyedébe (?), ahol kellő szünetek közben megismétli az örvendetes hiradást. Jókedvű gyerekhad kíséri útjában, amely mély respektussal van ugyan a dobossal és dobjával szemben, de azért tapsolva ugrálja körül illendő távolságból.

Végre elérkezik a várva várt nap és jóval az alkonyszállat előtt valóságos népvándorlás indul meg a városból kifelé. A legkülönfélébb járművek kádakkal, hordókkal és lármás gyermekekkel zötyögnek kifelé a rázós kövezeten (semmi sem új a nap alatt!) pokoli zajt csapván. Maga a háziasszony élelmiszerekkel tele kosarakkal és puttonnyal magpakolva igyekszik kifelé, hogy jól tarthassa a szüretelő hadsereget. A napkelte már a hegyen találja a végnélküli karavánt, mely kacagva és hangos szóval tréfálkozva lepi el a környéket, az élet hatalmas lüktető mozgását vivén bele a holt természetbe. Hegyek és völgyek megtelnek a serény szüretelőkkel. A szőlősgazdák nagy számát szaporítja még a környékbeli hegyvidéki lakosság. Akik nem állnak a jólét oly magas fokán, hogy szőlőjük lehetne, azok ebben

a sürgős munkaidőben pár krajcár napszámért és a napi élelemért, felajánlják kiegészítő szolgálataikat, különösen az asszonyok és a leányok.

Tetőtől talpig széles fehér ruhába burkolva (ing és gatyka) éles ellentétet mutat a munkások viselete a hegyen a városbeli vidám, tarka viselettel szemben. Az ég szép szeliden, kéken borul az áldástól gazdag hegyvidékre s a szüretelők vig danájától visszhangzik a berek. Az őszi lehellete új színt és varázst áraszt szerte a mozgalmas és festői képre.

Ha valaki ilyenkor lép be a szőlőbe, nyüzsgő, mozgó, életvidámságtól kurjongató mozgalmas tömeget lát, mely csipegetve szedi le a főkérőt a hamvas sötétkékre érett mézedes fürtöt a zöld levelek közül s ezt a munkát gyermekes örömmel, serényen végzi. A szedés főképen az asszonyok és gyermekek dolga, akik éles késsel vágják le a fürtöt a szárról, rocskákba gyűjtik, kiválogatván a fürtök közül a legszebbeket, hogy azokat eltegyék telire. A férfiak egy része azzal van elfoglalva, hogy a szedőktől puttonnyokba gyűjtve lehordják a termést a közeli kunyhóhoz, ahol más férfiak hegyes uddal (esőmoszó lával) azt féllelkű hordókba zúzzák bele, amelyben a leves tömeget kocán elszállítják a présházba. A cigányok sorra járják muzsikaszóval a szőlőket s zenéjükkel még vidámabbá teszik a munkát. Viszonyosul a zenéért ezek bőségesen kapnak szőlőt, amit az asszonyok és a gyerekek kosárba gyűjtve cipelnek. A koldusok sem szalasztják el soha ezt a kedvező alkalmat, jól tudván, hogy a bő szüretben az emberek is hajlandóbbak az adakozásra. A hegyeken egyedül bandukolót ezekben az ünnepi napokban behívják a szőlőbe, megkínálják az illatos muskotálylival, vagy az izes rózsaszőlővel, ha pedig éppen étkezés ideje van, egy a falatozáshoz, mert bőven telik a jókora üstökből, melyekben fől a jó birkapörkölt rizzsel, vagy a malacpörkölt savanyú káposztával. („Sour kraut”, így német szöveggel, de angol fonetika szerint írva). A sötétség beálltával csillog a hegy a számtalan tüztől és hell-el-közzel tűzijátéktól. Az éjszakát muzsikával, táncsal és beszélgetéssel töltik, de a következő nap virradása már ismét az előző napi munkában találja a szüretelőket.

Három hét alatt a legtöbb szőlő meg van szedve. Ezután rázabradul a szőlőkre legszegényebb néposztály, meg lévén engedve, hogy a már megszedett szőlőkben böngézhessenek. A szüretet több bállal (?) fejezik be, melyeken papok és világiak egyformán szívesen és jó kedvvel vesznek részt.

Miután a célret beszállították a présházba, azt átluggatott lenekű faedényekbe öntik, melyek szelesebb kádakba vannak állítva. Ezekben a kádakban tartják a „Törkölyt” — összezuzott fürtöket — a kiforrás, az erjedés ideje alatt. A fehér mustot nem hagyják a törkölyön 24 óráig sem, hanem mindjárt hordókba szűrik, míg a fekete szőlő mustját tizenkét napig rajta hagyják a törkölyön. A mustnak a szőlő-héján való hosszas állása adja meg a bornak a sötét piros színt és tartósabbá is teszi azt; — míg a fürtnek a szárából a cserző anyagot vonja ki s ezért van szüksége a bornak több évre ahhoz, hogy tökéletesen megtisztuljon. A világos piros színű bort „Schiller”-nek nevezik. Ezt a fekete fürtökből nyerik és egy napi törkölyön való erjesztés után hordókba szűrik. Miután a mustot lecsapolták a törkölyről, a törkölyt faprésbe — sutába, — egy egyszerű csavaró szerkezetbe teszik, melyet egy ember is elhajt. A kiperéselt törkölyből egy pálinka-féle italt desztillálnak.

Különösen meleg időjárású években, mikor már jól beérett a szőlő, a teppcat-aszalt-szőlő szemeket szemenként kicsipegetik és puttonyokban félre teszik. A sűrű nedűt, ami abból magától kicsurrog, eszenciának nevezik és mint ritkaságot, mint különleges csemegét, csak nagyon ünnepies alkalmakkal veszik elő, piacra pedig soha sem viszik. Ezekre a kiszemelgetett szőlőszemekre aztán jöminőségű bort öntenek, ami az eszenciát a szőlőszemekből több napi állás után kivonja. Ez adja a híres italt, amelyik tokaji néven ismeretes. (Asszút akar mondani.)

A régebbi időben a püspökök és a káptalanok a város világi és egyházi urainak — a tisztjei szüret idejében előlák a szőlőhegyek összes kivétel utjait és a föld után járó taksában beszédtek az összes termésnek a tizedét. Az 1818-iki diéta azonban mentesítette a földet mindenféle papi és földesúri dézsmá alól, a föld birtokosa ez időtől

kezdve szabad utává lett addigi jobbági birtokainak. Ez a kedvezően indult időszak azonban a függelenségért vívott harcba vezetett bele és a régi rendszert kérelmelhetetlen szigorral visszaállították azzal a különbséggel, hogy a régi földesurak helyébe és jogaiba most Ausztria lépett, mely a dézsmát és tizedet készpénzben bár, de kétszeresen zsebeli be, amennyiben a tulajdonostól a régi, természetben szivebben és könnyebben teljesített szolgáltatás helyett a kormány most minden akó bor után egy forint adót szed a termelőkör és egy másik forintot fogyasztási adó címén, ha azt elfogyasztják, vagy eladják. Pár év óta egy akó közönséges borért nem igen lehet többet kapni két-három forintnál s így könnyen megérthető, hogy ez a majdnem 100%-os megadóztatás rendkívül súlyosan nehezedik a birtokosokra. Ennek a következménye már is érezhető és a szőlőtermelés több vidéken erősen csökkenőben van.

Ivány Béla országgyűlési képviselő felszólalásai a képviselőház pénzügyi bizottságában.

A pásztói kerület illusztris képviselője a belügyi, földművelésügyi és honvédelmi tárca költségvetése tárgyalásánál és a 33-as bizottság legutóbb tartott ülésén rendkívül értékes beszédeket mondott.

Kötelességet véltünk teljesíteni, amidőn a vármegye közönségének helyes informálása végett felkerestük Ivány Béla v. földművelésügyi miniszter, országgyűlési képviselőt, aki kérésünkre szíves volt bennünket az általa előadottakról az alábbiakban informálni:

Belügy.

Megnyugtató, hogy a népjólétiből átvitt szociális ügyek intézése jó kezébe került és hogy az okvetlenül szükséges nagy takarékoságnak nem estek áldozatul a szociális érdekek. Ezt bizonyítja az idei téli és tavaszi inségakció, ami a munkanélküliség enyhítése érdekében fogantatott. Elismerés érte a belügynök és az azt végrehajtó közigazgatási tisztviselőknek. Örömmel üdvözöltem a bejelentett két javaslatot, az alsólóku közigazgatási bíraskodásról és a vámpenziónakról szólót. Kifogásoltam a hadikölesön karosultak segélyalapjának a leszállítását. A közegészségügynél kifogásoltam a kórházi ellátmányok szűkös megállapítását, az e célra szükséges hitel csökkentését és kifogásoltam az országnak egészséges vízzel való ellátására felvett összegek elégtelenségét, rámutatva meggyűnkben is ép az idén előfordult nagyfokú tifuszjárványra.

Földművelésügy.

Rámutatva arra, hogy ez a tárca lett az ország legfontosabb tárcája, mert az állam háztartása, a kereskedelmi mérlegünk és minden társadalmi osztály sorsa ezen áll vagy bukik. — Keveseltem a tárca dotálását és támogattam az ellenzék azt a javaslatát, hogy a F. M. politikai államtitkári állás újból kreáltsassék. Intenzíve foglalkoztam a magyar erdőbirtok fontosságával és az erdőítés jelentőségével nemcsak gazdasági, hanem szociális vonatkozásban is. — Meg-

bizható statisztikai adatokat kívántam úgy az erdőkitermelés, mint a fafogyasztás tekintetében, mert ez alapon állapítatnak meg a külföldről behozható fakontingensek. Állítom, hogy több a hazai fa és kevesebb a hazai fafogyasztás, mint az hivatalosan számításba vétetik. — Ezért nem tudja az erdőbirtokos fáját eladni sehogy, vagy árán alul, noha a fogyasztó drágán fizeti is meg. Olcsóbbá kell tehát tenni az erdők kitermelését és mindenképp javítani az értékesítésén. Számszerű adatokkal igazoltam ép vármegyénknek egy ily tárgy felterjesztéséből, hogy milyen terhek terhelik a fát és hogy ma csak az az erdőbirtokos kap jövedelmet erdejéből, aki nagy fogyasztó piacokhoz, vagy a vasúthoz van közel, a többi már ráfizet a fájára. A termelés olcsóbbá tétele érdekében kívántam megfelelő hitel előteremtését az erdőkitermelés céljaira és kívántam az erdőösztí járuké apasztását, azonkívül a járási erdőöri intézmények megszüntetését. Az értékesítés előmozdítása érdekében kívántam az erdő tulkihasználások sürgős korlátozását, a behozatali fakontingensek leszállítását, a magyar cser és akác bányafa használatának kötelezővé tételét és a belöldi műfa és fűrészáru védelmét a külföldi áru diszparitásával szemben a vámforgalmi adó bevezetése után.

Szóvá tettem a méneskar mai tarthatatlan helyzetét és kértem, hogy ne csak az állami birtokok, de a méneskar érdekében is rendeztessék a mai viszszás helyzet.

Kérdést intéztem a földművelésügyi miniszterhez, hogy az állami elővásárlási alap céljaira rendelkezésre bocsájtotha-e már az országos földbirtokrendező bíróság azokat az összegeket, amelyekre még miniszter koromban ígéretet kaptam. A mai viszonyok között különösen fontos, hogy a földművelésügyi Miniszternek módjában legyen az állami elővásárlás útján megmenteni a legkétségbeesettebb és a legkivívóbb esetekben kisgazdáink földcsékjét az

árveréseken való elkötyavetyéléstől. Sajnos a földmívelésügyi miniszter közölte, hogy még most is folynak erről a tárgyalások. Végül sürgettem a tárgyalások újrafelvételét utalva arra, hogy a mezőgazdaság átszervezése, a buza és más magvak nem-sítése csak utópia kisgazdáink szempontjából, amíg elaprózott kis szallagokon kell gazdálkodniok.

Honvédelemügy.

Tolmácsoltam azt az elismerést, amelyet mindnyájan érzünk a honvédség tisztikara, altisztjei és legénységével szemben. Hangsúlyoztam, hogy különösen most, amikor már a népszövetség is elismerte az egyenjogúságot — nem elégedhetünk meg hadseregünk mai létszámával, sem annak mai hiányos műszaki felszerelésével, nem tultott militarista elgondolásból, hanem azért, mert ez a tény is közlebb hoz bennünket a várva várt revízióhoz. Hangsúlyoztam annak szükségességét, hogy a hadsereg iránt érzett és mindjobban megnyilvánuló közszerepetet ápolni kell állandóan. Ép ezért helyeslem az idej husvétkor a katonáknak nagyobb számban való szabadságolását. A falvakban a legjobb benyomást tették ezek a derék, rendesen és tisztán felszerelt és fegyelmezetten viselkedő katonák. Ezt a célt szolgálja a tisztok magyar neve is. Rámutattam ép az idén Egerben lefolyt katonai ünnepségre, ahol alig volt magyar nevű tiszt, neve olvasható. Nem azt akarom ezzel természetesen mondani, hogy idegen hangzású tisztjeink nem a legderékabb magyar emberek. Végül kívántam, hogy a katonai iskolákba több polgári szülőktől származó gyermeket vegyenek fel, nem helyes, hogy úgyszólván egy katonai kasztszellel fejlődhessek ki.

A 33-as bizottság mai ülésén végül felszólaltam a köztámogatásban részesülő részvénytársaságok és üzemekről való kormányrendelet tárgyalásánál és iparkodtam a rendeletbe belevinni a magam felfogását. — Azt hangsúlyoztam, hogy megfelelőbb volna minden vállalatot, amelyben közpénz szerepel, bevonni a rendelet körébe általában. Egy megfelelő statisztikát kívántam arról, hogy mely vállalatokra illetve a részvénytársaságok milyen terjedelmére hogy úgy mondjam fog vonatkozni a rendelet. Felvilágosítást kértem a statuálandó felügyelő hatóság összetételére, szervezetére stb. Legtöbb vonatkozásban kötelezővé kívántam tenni a rendeletben stipulált intézkedéseket és nem fakultatívakká. Kivánatosnak jeleztem az érdekelt részvénytársaságoknál és üzemeknél nemcsak a meghatározott időre szóló szerződésck revideálhatóságának lehetőségét, mert ez csak 1—2 embert érint, hanem a német és osztrák példára utalva minden évi 12.000 pengőt meghaladó fizetés redukálhatóságát az esetben, ha az illető intézet veszélyes mérleggel dolgozik. Végül helyeslettem azokat az intézkedéseket, amelyek a köztisztviselők összeférhetlenségére vonatkoznak. Utaltam arra, hogy a bíróság azért tudta megőrizni a maga presztizsét, mert a törvény-

hozás kizárta még a lehetőséget is annak, hogy ily anyagi érdekek szolgálatába álljanak.

A magyar köztisztviselői kar néhány jellemtelen, könnyelmű és léha ember miatt — ma kegytelen elszenvedni azt az ellenszenvet, azt a sok mocskot, amit igazságtalanul a parlament, a sajtó- és a közvélemény egy része hangoztat. Ha újra vissza akarjuk állítani becsületét és jó híret, presztizsét, úgy tegyük nekik is lehetetlenné az ezekért a mellékpogózkodásért való tülekedést, mint ahogy lehetetlenne van tőve a bírónak és állapítsuk meg a legszigorubbm az összeférhetlenséget. Indítványoztam azt is, hogy aktív tisztviselő nyugdíjban maradása után 2 évig ne legyen olyan részvénytársaság, vagy üzem igazgatójában vagy felügyelőbizottságában beválasztható, amely aktív működése alatt alá tartozott.

Előléptetések a miniszterelnökség sajtóosztályában.

Ha valakit a sorsa csak egy ízben is odavisz a miniszterelnökség sajtóosztályába, ha csak egy másodperc-re is, alkalma nyílik bepillantást nyerni abba az idegkötő felőlő munkába, ahová a magyar sajtó idegszálai összpontosulnak, megismerheti azt a nagy munkát, amelyet a magyar sajtó kiváló munkásai itt végeznek.

Ebben a nehéz gazdasági harcban, amelyben a történelmi időköt élő nemzet áll, hihetetlenül súlyos feladat a főlzaklatott idegek ellenre békét, nyugalmat, egyensúlyt teremteni. Az a nemzet fog győzni a nagy harcban, amely legtöbbször bírja idegekkel!

Magyarország miniszterelnökének a legnagyobb érdeme, hogy ezen a legfontosabb működési terén páratlan sikert aratott. Ebben a nehéz nemzetmentő feladatban vesznek részt ráteremttségükkel és odaadó, lelkes munkájukkal a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetői és tagjai, akik közül Rákoczy Imre dr-t miniszteri tanácsossá, Dulin Elek dr-t és Pázsint Ödönt pedig osztálytanácsosokká léptette elő az ország kormányzója.

A sajtó munkásainak osztatlan öröme fogadta az előléptetés formájában megnyilvánult magas elismerést.

Felhívás Gazdaközönségünkhöz!

A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara felhívja a gazdaközönség figyelmét, hogy Kellner Ilka cég útján alkalom nyílna salátanag, retekmag és porrépamag szerződéses termelésére. Kellner Ilka cég kamaránk kerületében is élénk összeköttetésben áll a gazdákkal és előnyösen ismert.

Akik fenti magvak termelésére vállalkoznának, forduljanak közvetlenül Kellner Ilka Bud pest, VIII. Eszterházy u. 19 szám alá, ahol a termelésre vonatkozó részletes feltételek megtudhatók.

Általános teherrendezés kell.

Irta: Figlár Géza.

Tele van a napisajtó a mezőgazdasági válságot tárgyaló, sokszor igen jóakaratu és megszívlelendő közleményekkel s nem is szándéku kormányférfiaink mentő célú intézkedései egymást követik, mégis a helyzetkép napról-napra kevesebb biztatást nyújt. A mezőgazdasági válság a helyett, hogy szűnne, lassanként az összes más termelési ágakra is áterjed és mint eltelhetetlen hínár, állami életünk hajójának amugy is viharos útját, napról-napra még küzdelme-sőbbé teszi.

Az általános husvétli hangulat után nem lesz érdektelen, ha mi magyar gazdák mutatunk rá arra, hogy hát mi is annak az oka, hogy a kormány jóakarátának és a közvélemény segítő rokonszenvének ellenére a mi nagypöntekünk nem akar elmúlni és boldog allelujánk egyre késik.

Csak egy kevés időt kell eltölteni az eddigi, egynevezett gazdavédelmi rendeletek és intézkedések tanulmányozásával, mindenki által azonnal megállapítható, hogy azok egyik fő alkotó eleme, az árverések elhalasztása nem más, mint a belső rend és nyugalom érdekében való rendőri intézkedés, a másik pedig az ingó tőke kapkodó védelme, amely sokszor annyira nagy, pl. mikor Földvásárló Szövetkezetek felállítását tervezi, hogy már a belső rend és nyugalom tiltakozó szavára sem hallgat.

Ezen rendeletek és tervek irányában rejlik a magyarizata annak, hogy a válság életében szünet nem állott be, mert ha csak annak könnyítenek a kamatterhen, aki már ugys összeomlott, vele a további romlási folyamat útja még nincs elvágva, éppen úgy mint ahogy a Pál földjének elárverezése, nem teszi Pétert fizetőképesse.

A kormány eddigi beavatkozása tehát inkább a hitelezőnek, mint az adósnak szolgálta érdekét, pedig e szó alatt „adós” ma az egész földművelő Magyarországot kell érteni, aminek fennmaradása és boldogulása, mindennél és mindenkinél előbbre való.

A gazdának nem kamatkedvezményre, nem az árverések elhalasztására van szükségük, hanem egy olyan általános teherrendezésre, amely ezen enyhéjében kívül eladósodott nemzetlentartó társadalmat újra talpra állítja és fennmaradásához, valamint történelmi hivatásának teljesítéséhez szükséges feltételek újra való megteremtését lehetővé teszi.

Hogy az általános teherrendezés, bárez a „Tébe” hivatalos álláspontjával egyáltalán nem ellenkezik, a mai napig komolyan szóba nem jött, annak mi gazdák vagyunk az egyedüli okai. A gazdakivánságokat e tekintetben még sohasem igyekeztünk oly módon és alakban előadni, hogy annak általánossága miatt azok halas, thatatlansága nyilvánvaló legyen és, hogy az előterjesztett kérelem alakja miatt ne lehessen kitérni azok teljesítése elől.

Kötelességemnek tartom tehát, az általános teherrendezésnek azokat az elveit bemutatni, amiknek szem előtt tartása mellett, a nélkül, hogy a nagy kinnal-bajjal összegyűjtött nemzeti pénztőkénket elfecsérelnénk, a bajba jutott gazdatársadalom válláról le lehetne venni azokat a felesleges terheket, amelyek alatt összeroppant, a nélkül azonban, hogy az amugyis gondokkal küzdő államháztartásunk jelentősebben megterhelhetnék és a kapitalizmus törvényét, az „adós fizess” elvét megsértenénk.

1. Mindenek előtt meg kell szüntetni a terhelés eddigi korlátlan lehetőségeit, utját vágva annak, hogy a gazda még egyszer eladósodhasson.

2. Törvény erejénél fogva mindenkre egyformán kötelező hatállyal el kell rendelni a kereskedelmi kényszeregyezséghez hasonlóan a mezőgazdasági kényszeregyezséget, mégis azzal a különbséggel, hogy a gazdának nem lenne elengedve adósságából semmi, hanem adóssága azon elv szem előtt tartása mellett, hogy a magyar föld, csak összjövedelmének egyharmad részét fordíthatja hosszú lejáratú kölcsönök kamatára és törlesztésére, — két felé lenne osztva és a gazda csak azon kölcsönök törlesztéseinek és kamatainak viselésére volna ezentúl kötelezve, amely kölcsönök, ezen határba belefének. Az ezen határon túl eső kölcsönök megfizetésére időt nyerne a gazda mindaddig, amíg ezen teherbírási határon belüli kölcsönök nem apadnának.

3. Hogy pedig a hitelezők ezen kettéválasztás folytán több kárt ne szenvedjenek, mint amennyi őket egy erőszakos, mondjuk árverés útján való lebonyolítás útján érhetné, egy 5 év múlva kezdődő 50 éves törlesztéssel visszalizetendő kölcsön alakjában vállaljon az állam a gazdákért szavotrságot, amely kölcsön az adósnak birtokán, bekebelezve maradvá, tehermentesítési kötvényekkel volna a hitelezőnek kifizetve, a gazda azután amikor hozzájutna, ezen kötvények tőzsdén való visszavásárlásával kifizetné azt az adósságát, amit ma a pénzintézetek belagított követeléseként emlegetnek, valójában pedig, bátran az elveszettek közé sorozhatók.

Ezek azok a kívánalmak, amelyek nélkül a gazdasági válság megoldásához szükséges egyéb feltételek be sem következhetnek, mert ha hiányoznak, sem az adós, sem a hitelező érdekei meg nem óvhatók.

Nincs tehát szükség sem devalvációra, sem inflációra, csak kiméleti időre és azonnali általános beavatkozásra.

De különösen nagy baj lenne és jövőtehetetlen hibákhoz vezetne, ha az eddigi helyi érdekeket gyögyitgató rendszer, amely az adósban keresi a hibát és csak bizonyos feltételek jelenléte esetén kínál segítséget, továbbra is érvényben maradna.

A napi sajtóban ugyanis a kormány terveivel kapcsolatosan számtalanszor szó esik arról, hogy különbséget kell tenni azok közt az adósok közt, akik már túl vannak terhelve és azok közt, akik még megmenhethetők. Ezt mindig az ország teherbíró képességével igyekeznek indokolni. Megvallom őszintén, hogy én előttem teljesen érthetetlen a pénzügyi köröknek az a felfogása, amelyik belenyugszik olyan veszteségekbe, amelyek elkerülhetők. Minden eladósodott gazda sorsa egyformán nehéz, közülök nem mindig azok vannak túlterhelve akik könnyelműek voltak, ellenkezően éppen a legiparkodóbb tagjai a gazdatársadalomnak azok, akiket a válság legjobban földhöz vágott. Ezért tehát a kormány olyan szempontot, amely a mai kicsiny számú magyar fajunk minden tagját nem egyformán védi, nem tehet a magáévá már azért sem, mert az elpusztult tömege örökös ellensége volna a belső békének, de különben is, ha a kormány az államháztartást elég erősnek tartja évi 20.000.000 P. gazdák helyett való kamatterher viselésére, akkor nincs semmi akadálya az általános teherrendezésnek, mert ezen 20.000.000 P. évi hozzájárulás, az általános teherrendezés céljaira, bőségesen elegendő.

Alkalmazni kell tehát éspedig minél hamarább a kereskedelem évszázados gyakorlatát, amely a bajbajutott adós további teljesítő képessége helyreállításáért mindig kész jogaiból engedni s amely engedékenységére az soha rá nem fizetett.

Ma olyan világot élünk, hogy a rossz adós helyett jó adóst találni lehetetlen, mert a bajok eredete nem az egyénekben rejlik, hanem egy olyan politikai katasztrófa következménye, ami elpusztította hazánk termelési rendjében épp a legfontosabb osztályt, a földműves osztályt, pedig ezek tagjai a magyar nemzet fennmaradásának ezredéves tényezői. Ha tehát a kormány azt akarja, hogy ezek elégedetlensége és nyomora miatt belső rázkódások be ne következzenek és hogy az egész gazdasági vérkeringés végre meginduljon, meg kell valósítani az általános teherrendezéssel, azt a kezdeményező lépést, amely feltétlenül szükséges ahhoz, hogy a magyar faj eltartására a magyar föld újra képes legyen.

Még egyszer a közegészségügy.

Írta: **Dr. Kemény Jenő.**

Bár nem vagyok híve a nagy és hosszadalmas polémiaknak, most mégis szükségesnek tartom, hogy néhány megvilágító szóval reflektáljak e lap folyó évi 6-ik számában megjelent „Viszonzás a közegészségügyhöz” című cikkekre.

Ezt csupán abban a vonatkozásban teszem, hogy a cikk beállítására szerint a lakosságnak és az orvosoknak egymáshoz való aránya a falun és városban olyan, amely miatt minket Balkánnak tekintenek.

Azt állítja ugyanis a cikk, hogy 7 község 12.000 lélekkel alkot egy kört. A vármegyében valóban van ilyen kör, de minden körben a körorvoson kívül még 2-3 magánorvos is lakik és folytat gyakorlatot, mert ahol a megélhetés lehetőségének csak a látszata is megvan, oda a mai hihetetlen orvosi túlprodukciónak mellett a legsivárabb jelent és a semmi jövőt sem nyújtó körülmények között is letelepedik az orvos.

Emellett az is tény, hogy akár van helyben orvos, akár nincs, legyen az hatósági vagy magánorvos, a lakosság egy része betegsége kezelésére nagyon sokszor veszi igénybe kényszerítő szükség nélkül is — a közeli városban lakó orvosokat, vagy kórházi rendeléseket.

Bizonyítja ezt, hogy amely városnak nagy környéke van, vagyis a körülötte lévő falvak hozzá közel esnek, az aránylag kis számú városi lakosság mellett is az orvosok száma feltűnően nagy. Hogy példával szolgáljak, itt van a karácsondi orvosi kör, amely megfelel a cikkben említett község és lakosság számnak. De ott is a körorvoson kívül még 2 magánorvos folytat orvosi gyakorlatot és nem mondom sokat, ha azt állítom, hogy ennek a körnek a lakosaiból legalább is annyian veszik igénybe Gyöngyös összes orvosait, mintha még egy magánorvos laknék valamelyik községben.

Csak látszat azonban az, hogy falun nagyobb számú lakos jut egy hatósági orvosra, mint városban. Mert például Gyöngyös lakossága 21.000-en felüli és csak 2 hatósági orvosa van. Igaz, hogy emellett még 33 orvos működik, akik katonai-, kórházi- és magánorvos gyakorlatot folytatnak, sőt olyan is van, aki nem is praktizál.

Ezernek pedig a maga 30.000 lakosságával szintén csak két hatósági orvosa van, nem is szólva Budapestről, ahol 20-25.000 lakosra jut egy ható-

sági orvos és még sem beszélhetünk orvosmányról.

Az összehasonlításkor tehát közös nevezőre kell hoznunk az adatokat, s csak egyforma mértékkel mérhetünk. S nem szabad az egyik helyen — a falun — az orvosoknak a népesség számához való arányában csupán a hatósági orvost venni számításba, és azt állítani, hogy erre az egy orvosra 12.000 lélek gyógykezelése jut, míg a másik helyen — a városban — ennek az arálynak a megállapításánál a nem hatósági szolgálatban lévő orvosokat is hozzá kell számítani. A helyes eredményt ugyanis csak a helyes adatok alapján nyerhetjük el.

Egyébként utalok a folyó évi március 15-én megjelent, e lap 5-ik számában általánosan írottakra, különösen arra, hogy minden egyes vagy esetleg több községnek joga van kiválni az orvosi körből és új községi illetéges körorvosi állást szervezni, ha képviselőtestülete ezt elhatározta és ha az állás után járó orvosi fizetés fedezetéről és a törvényben előírt megfelelő lakásról gondoskodik.

Az így hozott határozatokat a vármegye minden esetben nemcsak pártolta, hanem azoknak jövőhátyását az illetékes minisztériumokban szorgalmazta is.

Az új községi és körorvosi állások szervezésének kérdése ma tulajdonképpen adókérdés. S ma, amikor majd minden valamire való községben amugy is működik magánorvos az egy orvosra jutó lakosság-létszám megállapításánál nem csupán a hatósági orvost kell figyelembe venni, mert ez nem fejezi ki az igazságnak megfelelően az arányt.

Vitéz dr. Fluck Gusztáv vm. gazdasági felügyelő nyilatkozata a fagykárokról.

A vármegye több részéből futott be hozzánk az a szomorú jelentés, hogy a 4-5 fokos fagy súlyos károkat okozott a gyümölcsösökben.

Hogy a kérdéssel tisztá képet nyerhessünk, felkerestük vitéz dr. Fluck Gusztáv vármegyei gazdasági felügyelőt, aki munkatársunknak a vármegyében előfordult fagykárokról az alábbi információt adta:

„A vármegye azon részeiben, ahol a gyümölcsösök virágzása megindult, súlyos fagykárak vannak. A felső részeken, ahol a virágzás még nem indult meg, csak kis mértékű a kár.

Fagykár mutatkozik azonban nemcsak a gyümölcsösökben, hanem helyenként a búzáknál árpánál, sőt a lucernánál is.

A növényzet fejlődése a hátrányos időjárás folytán megakadt, valóságban sínylődik. A takarmány valószínűleg gyenge lesz, a rétek, legelők alig fakadnak.

Felvilágosítást kértünk a vármegye gazdasági felügyelőjétől arra vonatkozólag is, hogy a gyümölcs-termelők a kilátásba helyezett 500.000 P-s alaphoz miképpen igényelhetik a telepítésre előirányzott összeget?

Válaszul azt nyertük, hogy a rendelkezés még nem érkezett meg a vármegyei gazdasági felügyelőséghez. Amint megérkezik, ismertetni fogjuk.

Irodalmi előadó-est a ferences költészetről.

Április 23-án az egeri ferences lelkéretteremben értékes felolvasást tartott *Sárhózy György* író a ferences költészetről. Az előadást *Török Kálmán* prelátus katonok magas szárnyalású szavakkal nyitotta meg, Buzásné Vrataries Klára verseket szavalt, a Kaufmann-Fögel vonónőgyes pedig zeneszámokkal tette változatossá a jól sikerült est műsorát.

Hevesvármegye közgyűlése.

Hevesvármegye törvényhatósági bizottsága ápr. hó 25-én tartotta meg dr. Hedry Lőrinc főispán elnökelete alatt közgyűlését, a törvényhatósági bizottsági tagok élénk részvétele mellett.

A közgyűlésnek 2 kiemelkedő, fontos tárgya volt: az alispáni jelentés tárgyalása és a törvényhatóság állásfoglalása a kormánynak a vármegye autonómiáját sérelmesen érintő tervei ellen az alispáni állás megszüntetése és a megyei tisztviselők államosítása kérdésében.

Az egyes felszólalásoknál, mintha árnyalatilag visszacsillant volna a régi megyei élet forró küzdelmekkel telt levegője. A mult képe azonban pillanatok alatt eloszlott és a vitéz Subik Károly kanonok egyik felszólalásában említett mód: „Békésen, okosan, egymást megértve kell a kérdéseket elintézni!” lett urrá a közgyűlés termében.

A vármegye autonómiájának megcsorbítása ellen Beniczky Elemér, dr. Petró Kálmán és dr. Szigeti Pál szólaltak fel. Mindhárman fontos nemzeti érdekek tüntették fel a vármegye önkormányzati jogát s a közigazgatás államosítására vonatkozó tervek ellen felemelték szavukat, kérve a törvényhatóságot, hogy öröködjék a megye önkormányzata felét.

Az alispáni jelentés tárgyalásának kapcsán több érdekes felszólalás történt. Beniczky Elemér a mult évi filuszjárványra hivatkozva új kutak fúrását és a régi kutaknak kitisztítását indítványozta.

Plósz István az egri magas vámok és helypénzek ellen emelte fel szavát.

Krisztián Imre a falu népének panaszait tolmácsolta, arra kérve a vármegye szerveit, hogy a falu népének bajával megértő szeretettel foglalkozzanak. Kassa Kristóf a magas villanyárakat kifogásolta.

Szék Péter felszólalásában igen helyesen mutatott rá azon régi terve sürgős megvalósításának szükségességére, hogy a szegényebb középosztály részére a Bükkben üdülőhelyek létesítenek.

Dr. Petro Kálmán megemlítette, hogy a borlogasztási adó eltörlése érdekében évek óta folytat küzdelmet, az ideális cél elérését azonban az ország pénzügyi helyzete akadályozza. Szóváltette azon anomáliát is, amely a tejértékesítés terén mutatkozik, hogy a termelő 9 fillért kap 1 liter tejért, amit Budapesten 32 fillérért értékesítenek a támogatott szövetkezetek.

Hadóbas István a közérkölcset sértő ruhaviseletek és a félmeztelenül járó turisták ellen beszélt.

Hermann János hosszú felszólalásában a káli politikai ebéd sérelmes ügyét és a gazdák nehéz helyzetét tárta elő, amelyre vonatkozólag Petró Kálmán megjegyezte, hogy helyesel minden olyan hatósági eljárást, amely megakadályozza azt, hogy idegenek avatkozhassanak bele a vármegye területén lévő ügyek elintézésébe. Ő a vármegye lakosait tartja olyan értekteknek, politikai szempontból is, hogy semmi szükség nincs arra, hogy más helyekről a nyugalmat, békét s az egyensúlyi helyzetet veszélyeztetők ide importáltassanak!

Krisztián Imre indítványt tett a párbér behajtásának ügyében, arra kérve a törvényhatóságot hogy amennyiben ez meghaladja az adóalap 10⁹ -át, ne adjon jogsegélyt a behajtásra

A közgyűlés vitéz Subik Károly apátkanonok felszólalása után, aki az indítvány téves megállapításaira mutatott rá, — elfogadta a kisgyűlés azon indítványát, hogy az ügyet átteszik észrevételezés végett az egyházi főhatósághoz.

Okolicsányi Imre alispán részletesen válaszolt az egyes felszólalásokra, köszönetet mondott a vármegye tisztviselői karát megbecsülő állásfoglalásokért és megnyugtatta az egyes indítványtevőket, hogy a lehetőség határain belül a sérelmezett ügyek orvoslást nyernek.

Dr. Hedry Lőrincz főispán záróbeszédében hangzott, hogy a törvényhatóság által leszögeezett hazafias aggodalmaknak megértő tolmácsolója lesz a kormánynál.

Dr. Szinnyey-Merse Jenő cs. és kir. kamarás a hatvani kerület országgyűlési képviselője, a Nemzeti Egység Pártjának hevesvármegyei felügyelő képviselője lett.

Egyesüljenek a Mátrabarátok!

Okolicsányi Imre alispán és dr. Puky Árpád gyöngyösi polgármester nyilatkozatai.

Dr. Illinyi László tb. főszolgabíró, a pásztói kirendeltség vezetője „Pásztó jövője” címmel lapunk hasábjain megjelent nagyvonalú cikkében Pásztó és a Mátra iránti nagy szeretetétől áthatva, igyekezett híveket szerezni annak a helyes elgondolásnak, hogy nemzeti, de különösen vármegyei szempontból is minden lehető el kell követnünk, hogy a Mátra, ez az istenáldotta, gyönyörű természeti szépségekben bővelkedő vidék a közeljövőben azzá legyen, amire természeti adottságánál fogva hivatva van.

A kiváló érzékű cikkírónak lelkes felhívása sokaknak lelkében élénk visszhangra talált. Jungreisz Márton apci földbirtokos lapunk legutóbbi számában a „Mátráért egyesüljünk” jelige alatt sürgeti, hogy egyesüljenek a Mátrabarátok a Mátra kifejlesztése érdekében. „hogy megteremthető legyen a Mátrából az, amire hivatva van, a közelfekvő Tátra!”

Magunkévá tettük ezen rendkívüli fontossággal bíró ügyet és felkerestük hivatalában a Mátra egyik legnagyobb rajongóját, dr. Puky Árpád gyöngyösi polgármestert, aki felismerve a kérdés gazdasági és kulturális értékét, évek hosszú sora óta kitaró szívóssággal és lelkesedéssel küzd a gyöngyösi Mátra felvirágoztatása érdekében.

Természetes, hogy az a közéleti férfi, aki sokak rosszakaratú, gúnyos mosolygása közben valósította meg egyszerű elgondolásait, a legnagyobb lelkesedéssel késznek nyilatkozott minden olyan munkában résztvenni, amely a Mátra fejlesztését tűzi ki céljául.

Okolicsányi Imre, vármegyénk alispánja, akit az ügy nagy fontosságára való tekintettel felkerestünk, ismerve az ő nagy szeretetét vármegyéje minden igaz ügye iránt, a legnagyobb örömmel jelentette ki, hogy készséggel résztvesz a fölvetett gondolat eredményes kivitelében és kilátásba helyezte, hogy már a legközelebbi időben bekapcsolódik a munkába és a helyszínén, a Kékesen fogja összehívni az előmunkálatok megbeszélése végett a felvetett terv előharcosait.

Bízó reménnyel várjuk a fejleményeket, s a magunk részéről minden lehető elkövetünk az ügy sikere érdekében.

A német áruházak.

Írta: Balogh István.

Napilapjaink útján értesült róla mindenki, hogy a Hitler uralom óta Németországban az áruházak ellen bojkottálási, adófelemlési, bezárási és más intézkedések mellett áruházadó bevezetésének gondolata is felmerült. — Ennek nyomán nálunk is felhangzottak bizonyos áruházellenes állásfoglalások, holott németországi viszonylatban igazi áruházunk talán csak 4 van Budapesten, s ezek sem közelítik meg a német áruházakat.

Játégyártásunk érdekében Berlinben, Lipcsében és Drezdában végigjártam ezeket az áruházakat, így módomban volt látni a Karstadt, Wertheim, Tietz, Israel, Althoff és más kevésbé ismert áruházak berendezését, megismerni forgalmukat. Ezek oly méretűek, bár egy részük még háborúelőtti időkben épült (például a berlini Leipziger Strassen levő Wertheim áruház 1904-ből való), amilyenhez képest a mi legnagyobb pesti áruházunk is csak vidéki bazárnak mondható.

Például felhozom a nagy Karstadt áruházat a Hermannsplatzon Berlinben, melynek önálló földalatti villamos megállója és onnan az áruházba felvezető mozgólépcsője van. Ez az áruház 6 emeletes, közel 200 méter hosszú és 4 nagy csarnoka körül futnak végig a hatalmas emeleti helyiségek. Európa legnagyobb tetőkertje van lapos tetején elhelyezve, és felhőkarcolóként mintájára két végén még 5-5 emelet magas tornya van az irodákkal és egyéb helyiségekkel. Tetejéről Berlint egészen be lehet látni, ami magában is sok közönséget vonz oda, mert Berlinnek nincs Gellérthegye vagy egyéb olyan magaslati pontja, ahonnan a hatalmas város képe szemlélhető lenne.

Ha építészeti szempontból is nagyarányúak ezek az áruházak, ha mozgólépcső és liftjárataik a benne való közlekedést rendkívül kellemessé és könnyűvé is teszik, mégis elsősorban a rengeteg árutömeg az, ami megbabonázóan hat és a venni szándékozót lenyűgözi. Árusításuk mindenre kiterjedő. Hogy mást ne említsek, teljes lakberendezések szállítására vállalkoznak és egy kisebb példányukban, az Althoff lipcsei áruházban is 38 teljesen berendezett szobát járhat végig a vevő, minden igénynek megfelelő áru és minőségű butorral. A háztartási osztályok a komplett konyhaberendezéstől lefelé a 10 pfennigig tojásszeletelő alumínium készülékig minden elképzelhető eszközt raktáron tartanak, a szőnyegosztályok és függönyosztályok, butorosztályok, butorszövetek, butorrugók, segédanyagok, az utazási osztályok bőröndök, turista felszerelések, órások olyan halmazát, amelyek egy-egy pesti kávéháznak megfelelő területet foglalnak el. A férfi, női, gyermek ruhaosztályok, külön kelmeosztályok mind az áruk örült nagy tömegével hatnak a vevőkre, a választék óriási és az alkalmazott keskeny járdák és az asztalok, polcok ügyes elrendezése folytán a vevő valóságban állandó kiállításban jár. Az alkalmazottak ügyes viselkedése csak fokozza ezt a hatást.

A 30—40 különféle árucsoportot felölelő áruházak kiegészítő része az étterem és kávéház, ahol tetőkert van, az ott elhelyezett cukrászdai üzem. — Mindezek a dolgok kicsinyben nálunk is megvannak, noha olyan kényelmi intézkedés mint például kutyaváróterem, nálunk ismeretlenek. (A kutyaváróteremben csinos, gummipokrócos tüköruveg rekeszekben egy

ápoló felügyelete alatt várnak a leláncolt kutyák urnökre.)

Az igazi új, nálunk ismeretlen áruházi rendszer az egységár-áruház, vagy kis-ár-áruház, ami nemetül jobban hangzik, mert úgy mondják, Kleinpreise. Ilyen két nagy koncernnek van: a J. P. Woolworth-nak és a Wohlwert-nek. Még a nevük is hasonló. Ugyyszólván Németország minden városában és minden forgalmasabb főútvonalon találhatók. Kis áruházak ezek csak földszintes helyiségben, de nagyon áttekinthető berendezésűek és új elszámolási és ellenőrzési rendszerük folytán a bennük való vásárlás nincs a pénztárakhoz való járkalás és a csomagolás előtt való várakozáshoz kötve.

Ezekben a kisáruházakban a legmagasabb ár 2 márka, ennél drágább cikkeket nem tartanak. Az áruk 10 pfennignél kezdődnek, mégis tulajdonképpen 25, 50, 100, 150 és 200 pfennigű áruk vannak csak. Ugyanis ami 10 pfennigbe kerül, az úgy van más áruval csoportosítva, hogy több darab együtt 50 pfennigért kapható csak meg, például borotva szappan, ecset és habverőtálka együtt 50 pfennig. Vagy hogy ugyanott maradjunk: kicsinyítő tükör állványban, önborotva tartalekpengével, ecset, szappan és egy mindezt befogadó ügyes alumínium doboz együtt 200 pfennig.

Általában főleg iparcikkek vannak itt nagyszámban és bámulatos ólesón felhalmozva. Öngyújtók, melyek ára nálunk 1—5 pengő, ott 50 pfennigért, a mi pénztünk szerint 70 fillérért kaphatók — elsősorban, finom kivitelben. Villamos zseblámpák, izzókörték, kapcsolók, szerelési anyagok, szerszámok, evőeszközök, toalette cikkek, háztartási apróságok özőne, melyekért külön boltba senki be nem megyne, itt tömegesen fogynak. Az árusítás rendje az, hogy egy kb. 5 méteres asztalfronton ki vannak rakva kis rekeszekben az áruk, mögöttük egy kisasszony áll, aki az egyébként teljesen nyíltan fekvő holmik között turkáló publikum által kiválasztott cikket azonnal blokkolja fizetési és a megfelelő kész borítékba csuszlatja. Ha egyazon asztalnál vesznek egy 25, egy 50 és meg egy 25 pfennigű holmit, ezt a kisasszony mind külön borítékba helyezi, mert ez ő kontrolja: a csomagszám, a blokkolás száma és a darabok leltári számának egyezni kell esti leszámoláskor.

Minőségi árut, eltekintve természetüknél fogva ólesó iparcikkektől: ilyen helyen vásárolni nem lehet, de ezt nem is akarnak ezek árulni. Például nagy divat Németországban mindenütt, tehát hivatalba, kirándulásra, bevásárlásra is kis készitáskákkal járnak. Ezek a nálunk is ismert vulkánlibre bőröndök 20—25 cm. magasak, 35—40 cm. hosszúak és a mélységük 10—12 cm. Ilyen bőröndöknek az ára Németországban akárhol és akármelyik áruházban, igen jó kivitelben: 1 márka. Nálunk 5 pengő, kérdem, hogy lehetne nálunk annyi kezibőröndös embert látni, mint ott? És hogy az ottani öngyújtóarak mellett a Kreuger koncern német vállalkozásainak az üzlete nem virul úgy, ahogy eleinte számították: az is bizonyos, hiszen egy ilyen öngyújtó, mint ahogy meggyőződtem róla, egy hónapig tartja a benzint utánpótlás nélkül, s egy doboz gyufát egy hónap alatt nem vettem. —

A másik nagy tipp az ottani áruházaknál a szerszámárusítás. Rájöttem arra, hogy a legkevesebb embernek van otthon kalapácsa, fogója, csavarhúzója, fűrója, szög és csavarja. Holott mindezek hiánya a legkisebb háztartásban is bosszantó, de ezeket külön beszerezni eddig a legkevesebb polgárembernek jutott

eszébe. Beverte a szöveget a kezeügyébe eső nehezebb konyhaszerszámmal, s ha valami egyéb dolog kellett, mesterembert hivatott. Most ott az ilyen Kis-áruházban ezeket a tudat alatt régen nélkülözött eszközöket mindennap látja, valósággal szemrehányóan merednek eleje, s ha saját elhatározásából nem venne, otthon fűró-farigcsáló reményteljes csemetéje gondoskodik róla, hogy vásároljon belőle. Lipésében egyik legnagyobb rajnavidéki szerszámgyár igazgatója mondta, hogy 1932 ősze óta, mikor ezt az áruházakat divatba hozták, valósággal konjunktúra van a kalapács, reszelő, stb. kis kéziszerszámok gyártásában s úgy számítják, hogy még kb. másfél évig eltart, míg a német háztartások szerszámmal való ellátása befejeződik.

Nem akarok más cikke kitérni, csak megemlítem, hogy a népszerűt „anzix” kártyáért tőzsdékben 6–10 pfennigért fizettem darabonként, s ugyanezekből többet 5 darabot 20 pfennigért vettem a Wohlwert áruházban. Elfogyott zsebkendő készletemet is ott egészítettem ki 25 pfenniges darabokkal, melyek gyönyörűen festettek, de használat közben annyi keményítőt hullattak ki, hogy a kabátomról állandóan

porolni kellett a lisztes port. — Ugyanezen kisáruházak mindegyikében meleg álló büffék vannak, melyek hihetetlen forgalmat bonyolítanak le 25–50 pfenniges, egyész hétre előre kiirt menüjeikkel. Nagy adagok, s rövid ebédszüneteket kihasználó irodai és kereskedelmi alkalmazottaknak megfelelő izléssel elkészített eledelek ezek, melyekben a főszerepet a különböző véres hurkák és a káposzták játsszák.

Ezeket az áruházakat kívánja pokolra a német kiskereskedelem. Ezek teszik tönkre a kiskereskedőt, trafikost, tőzsdést, könyvesboltot, vasast, villanyszerelőt, s ezek ellen folynak nagy agilitással a bojkottáló mozgalmak. Hogyne, mikor ottlétemkor a virágültetés idején georginiagumó, tulipánhagyma s egyéb disznóvényektől kezdve közönséges dughagymáig mindent tartalmazó kertészeti osztályok is működtek bennük. Erre már igazán el lehet mondani, hogy az üzleti éleselmjőség netovábbja az, ami a Kisáruházak produkálnak.

Eljegyzés. Hack Auréla Zagreb és dr. Erlach István Eger jegvesek.

A hatvani Vöröskereszt Egyesületek 1932 évi működése.

Közöltük már egy alkalommal, dr. Hedry Lőrincz, vármegyei főispánjának Hatvan lakosságának nagy szociális érzéséről tett elismerő szavait. Tény és való, hogy Hatvanban egy nemes verseny van és találoán jegyezte meg vármegyei főispánja, hogy itt az emberek valósággal transzban élnek.

Ezen helyes megállapításnak élő bizonyítéka az is, hogy egy 16.000 lelekkel bíró községben, a vasúti vonal 2 oldalán 2 Vöröskereszt Egylet működik. A Hatvani Vöröskereszt Egylet Hirling Gyula min. kir. kormánytanácsos elnöke alatt április hó 22-én tartotta közgyűlést, amelyen az Egylet múlt évi működését tárgyalták.

Hirling Gyula elnök meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket és külön köszönetet mondott a közgyűlésen megjelent dr. Hirsch Albertnének, a község nagy szociális munkájának felelőse, lefoglalva az ő nagy és megértő szociális munkáját.

Dr. Fodor Lajos, az egyesület titkára, terjesztette elő értekezés jelentését, amelyből az alábbiakat emeljük ki:

„A világháború befejezését követő években a társadalom abba a létbe ringatta magát, hogy a béke boldog évet következnek el, amikor már nincs szükség azokra a társadalmi berendezkedésekre, amelyek több-kevesebb szállal kötve a nemzet háborús állapotához. Ez azonban teljes fellogásnak bizonyult, mert bebizonyosodott az évek folyamán, hogy a világháború — ha más eszközökkel is, de még mindig folyamatban van és pusztításai talán még veszedelmesebbek, mint amikor a nemzetek fegyverben állottak, mert az akkori szervezethez és fegyvellemmel szemben ma a széthullás, a fegyvelmezatlenség állapotába kerültünk. A példátlan gazdasági krízis nemcsak testi elnyomorodást, hanem a lelkek egyensúlyának labilitását is eredményezte, mely társadalmunkat félelmetes erővel a bellum omnium contra omnes állapotába sodorja.

A gazdasági bajoknak orvoslása kiesik a Vöröskereszt Egyletek működési köréből, viszont a lelkek megbekelésének, a társadalom harmóniájának mun-

kálása feladatkörébe tartozik. Aki egy lelket ment meg, aki egy embernek a nyomorát enyhíti, aki egy embernek tud vigaszt nyújtani, és aki egy embernek tudja visszaadni a hitét a haza, a társadalom erkölcsi rendjének szilárdságába, az nemes és nagy missiót tölt be. Mennyivel nagyobb, fontosabb és magasabb, sabb a Magyar Vöröskereszt Egylet hivatása, amely osztály és felekezeti különbség nélkül a magyar hazának minden hűséges, dolgozó vagy dologra váró fiát az emberszeretet, a nyomorenyhítés, a kölcsönös segítés és egy szebb, boldogabb jövő biztos reményében megerősíteni és egyesíteni akarja.

Az állannak szüksége van a mai súlyos helyzetben a társadalom karitatív munkájára és azért nem kicsinyelhető le egyetlenegy embernek sem ebbeli tevékenysége, annál kevésbé a Vöröskereszt Fiókegyleteké, mert ezek a maguk összességében ennek a karitatív tevékenységnek jelentékeny tényezőjét képezik.

Eppen azért ez alkalommal is fokozott érdeklődésre hívjuk fel Hatvan nemes közönségét, támogassa egyletünk működését abban a tudatban, hogy adományát nem idegeneknek, hanem saját magának, a saját jóléte és boldogulása biztosításának adja!

Vezetőségünk számos tagja, kiváló Elnökünk, Hirling Gyula ömeltóságának példaadása nyomán számos esetben sietett a Vöröskereszt Egylet hatvani fiókjához fordulónak hathatós támogatására. Eppen a rendelkezésre álló anyagi eszközök korlátozottsága miatt kénytelenek vagyunk tagjainknak ily irányú támogatását igénybevenni és örömmel állapítjuk meg, hogy ebben a névtelen szeretetmunkában mindig meghallgatásra és megértésre találtunk.

Fiókegyletünk az elmúlt évben két esetben nyújtott segélyt kórházba szállításra, súlyos betegeknek gyógysegélyt osztott ki, betegen fekvő szegények, továbbá nyomorban lévő több gyermekes családapa részére segélyt, 26 egyének szénsegélyt és karácsonyi akcióhoz való hozzájárulást adott egyleti számlánk terébe.”

A közgyűlés az elnök indítványára elhatározta,

hogy báró Radvánszky Albert diszelnököt és Legány Ödönné elnököt, az egyesület érdekében kifejtett értékes tevékenységükért szeretettel üdvözl.

Dr. Illés Gyula indítványára a közgyűlés hálás köszönettel emlékezett meg Hirling Gyula elnök odaadó, lelkes működéséről, amellyel mindent elkövetett az egyesület eredményes működésének fokozása érdekében.

A közgyűlés ugyancsak szeretettel adózott dr. Fodor Lajos titkár értékes tevékenységéért is.

* * *

Az ujhatalni Vöröskereszt Egylet Várkonyi Sándor elnök vezetése alatt április hó 26-án délután 6 órakor tartotta meg az ujhatalni elemi iskola tornacsarnokában évi közgyűlését.

Várkonyi Sándor elnöki megnyitóbeszédében rámutatott a Vöröskereszt Egyesület nagyszerű hivatására, amelyet a háborúban betöltött. A háború eltelte után is tovább folytatta a gazdasági háború okozta sebek bekötését, gyógyítását. „Mi nem a háborúra készülünk, hanem az életre és azt akarjuk, hogy az elviselhető legyen azok részére is, akiket a sors csapásai megsebeznek. Ennek a magasztos hivatásnak érdekében össze kell fogni a társadalom minden rétegének.

Ebben a jegyben köszöntöm én a körünkben megjelent s a mi működésünkben aktíve tevékenyen résztvevő védnöknőnket, dr. Hirsch Albertné urnőt, aki ebben a városban ritka példáját nyújtja az igazi emberszeretetnek. Ha minden magyar nagyszony igy teljesítene a kötelességét, hogy a gazdasági élet rokkantjainak ily odaadással sietne a segítségére, nyugodtabban nézhetnénk a magyar jövő elé!”

Adamszky László titkár távollétében Hamza György igazgató-tanító, akit az Egyesület titkárává választott, — terjesztette elő a múlt évről szóló jelentést, amely hű tükörképét adja az egyesület múlt évi eredményes működésének. A titkári jelentés szerint karácsonykor 140 szeretetsomaggal, cipők és ruhák ajándékozásával segítettek az iskolás gyermekek és a szűkölködőkön. Az augusztus hóban megtartott műsoros estély megfelelő erkölcsi és anyagi sikerrel zárult. Az egyesület 1933. évben kiadott segítségnyújtása 392 pengőt tett ki.

A közgyűlés Várkonyi Sándor főjegyző, elnöknek és özv. Szémann Gusztávné elnöknek — akik az egyesület érdekében évek óta fáradhatatlanul buzgókodnak — hálás köszönettel adózott nagy munkájukért, amelyet a ferencesek letelepülése óta P. Könyig Kelemen házfőnök, mint az egyesület alelnöke is lelkes odaadással támogat.

A közgyűlés Csekő Gyulánét és Horváth Lajost választmányi tagokul választotta meg.

Itt említjük meg, hogy Horváth Lajos v. százados mindkét egyesületben felajánlotta készségét, hogy ünnepélyes alkalmakkor vívóakadémiát fog rendezni az egyesületek javára. Az ajánlatot mindkét egyesület hálás köszönettel fogadták.

A Gyümölcsstermelők Országos Egyesülete hevesmegyei fiókjának gyűlése. Hedry Lőrincz főispán elnöklete alatt május hó 3-án d. e. fogja Egerben, a vármegyeházán megtartani közgyűlését a Gyümölcsstermelők Országos Egyesületének hevesmegyei fiókja. Kívánatos volna, hogy a vármegye gazdasági életére nézve oly fontos kérdés iránt érdeklődők minél nagyobb számban jelenjenek meg a gyűlésen, ahol a további munkára vonatkozó fontos irányelvek lesznek megállapítva.

Nagyfontosságú tanácskozások a kézműiparosság hitelügyében.

Az ország iparosságának vezetősége, az IPOK elnöksége megválasztása óta egymásután tárgyalja le az illetékes minisztériummal azokat a nagyfontosságú kérdéseket, amelyek a szinylődő iparosság sorsának jobbrafordítását célozzák.

Folyó hó 27-én tartották a kereskedelemügyi minisztériumban azt a nagyfontosságú ünkötet, amelynek legfontosabb tárgya a kézműves iparosság hitelügyének kérdése volt.

Az Ipartestületek Országos Központját Ring Gyula, az IPOK alelnöke képviselte.

Sötér Gyula, a hatvani fűtőház főnökének búcsúbankettje.

A Káposztás fele vendéglő nagyterme április hó 24-én este zsufolásig megtelt. Sötér Gyula fűtőházi főnök fölöttese, munkatársai s a hatvani társadalom színe-java, több mint 200-an megjelentek, hogy nyugalomba vonulása alkalmával nagyrabecsülésükről és meleg együttérzésükről biztosítsák.

A banketten elhangzott 16 felköszöntő tulajdonképpen egyet mondott: hogy Sötér Gyula igazán hivatásának élő, munkáját, munkatársait megbecsülő és szerető, kiváló szaktudású ember volt hivatalában. Nem kereste, nem hajhászta a népszerűséget, csendben dolgozott s szociális meleg érzéséről igen sok esetben tett nagyon szép tanúságot.

A hatvani vasutasság a jötekeny célú társadalmi mozgalmakban valósággal mintaszerűen járt elől jó példával, ennek egyik előharcosa és mozgató jó szelleme ő volt.

Az öt köszöntő felszólalók közül kiemeljük Csordás üzletigazgató, Szinnyey-Merse Jenő országgyűlési képviselő, Darvas Bernát az új fűtőházi főnök, Várkonyi Sándor főjegyző, Szilvássy János reáliskolai igazgató és dr. Iványi István orvos beszédeit.

Pásztó képviselőtestülete 8000 P-ös gyalogjárda készíteset határozta el.

Dr. Illinyi László tb. főszołgabíró, a pásztói kirendeltség vezetője, „Pásztó jövője” című közleményeiben lapunk hasábjain foglalkozott Pásztó felendítésének fontos kérdéseivel. A megújulás lehetőségének első felteteleként jelölte meg a sártól, a szeméttől való megszabadulás szükségességét.

Pásztó képviselőtestülete április 18-án tartott közgyűlésén elhatározta, a főbb utvonalakon a cca. 7-8000 P-ös cementjárda létesítését. A pásztói iparosság körében — amely hosszú idő óta ugyszólván munka nélkül áll — nagy örömet okozott a munkálat megkezdésének elrendelése. A legnagyobb elismerés illeti a mozgalom megindításáért dr. Illinyi László tb. főszołgabíró.

Iványi Béla, a kerület országgyűlési képviselője tudatában annak, hogy Pásztó iparossága milyen nagy fokban szinyl a munkanélküliséget, a legnagyobb odaadással támogatta a község segélyért benyújtott kérését s az ő hathatós támogatásának köszönhető, hogy a belügyminiszter 2000 P-t juttatott az inségmunka céljára, hogy Pásztó nagy tervét megvalósíthassa.

Hevesvármegye egri járás főszolgabírájától.
1225/933.

Pályázati hirdetmény

Hevesvármegye egri járásához tartozó Nagytálya községben lemondás folytán megüresedett vezető jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalma: 4 szabóból álló természetbeni lakás, 11 hold 802 öföld haszonélvezete, törvényszerű fizetés és a vármegyei szabályrendeletben megállapított magánmunkálási díjak.

Pelnyivom mindazokat, akik ezen állást elhaverni óhajtják, hogy személyi adataikat, erkölcsi és politikai megbízhatóságukat, valamint képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérelmüket legkésőbb május hó 6-án déli 12 óráig nyújtsák be, mert a később érkező pályázatokat figyelembe venni nem fogom.

A választást 1933. május hó 9-én délelőtt 10 órakor Nagytálya község község-házánál fogom megtartani.

Eger, 1933. április 22-én.

Dr. Szabó Gyula s. k.
főszolgabíró.

2503/tk. 1933. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

Nemzeti Hitelintézet Rt. (kép. dr. Vajda Lipót ü. H.) végrehajtónak Kovács István, kk. Kovács Ilona és Rigó Andrásné Kovács Márta végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság végrehajtási árverést 1800 P tőkekövetelés és járulékaik behajtása végett a hatvani kir. járásbírósg területén levő. Apc. községben fekvő s az apci 1229 sz. tkvi. betétben A I. 1-4 sorsz. 864/2, 866/2, 869/3, 869/6 hrsz. alatt foglalt Kovács István nevében álló ingatlanra 570 P kikiáltási árban, az u. o. tkvi. betétben A II. 1-3 sorsz. 607/6, 976/1 977/1 hrsz. alatt foglalt Kovács István nevében álló ingatlanra 300 P kikiáltási árban, az u. o. 1339 sz. tkvi. betétben A I. 1-3 sorsz. 898/1, 899/8, 900 hrsz. alatt foglalt Rigó Andrásné Kovács Mária és kk. Kovács Ilona nevében álló ingatlanra 1800 P kikiáltási árban, elrendelte.

Az árverést 1933. évi május hó 24. napján délután 5 órakor Apc. község-házánál fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. t.-c. 147., 150., 170. §§; 1908: LX. t.-c. 21. §.).

Az aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százalékára szerinti megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni (1908: XLI. 25. §.).

Hatvan, 1933. évi április hó 12 napján.

Dr. Berecz s. k.
kir. járásbíró.

A. báró. Hatvani fele Nagygombosi Uradalomban

néhány waggon buza és rozs **eladó.**
Érdeklődők az uradalom igazgatóságához forduljanak!

2367/tk. 1933. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

Nemzeti Hitelintézet Rt. végrehajtónak Hegyi János és neje Bakó Apolló végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság végrehajtási árverést 1100 a. P. tőkekövetelés és járulékaik behajtása végett a hatvani kir. járásbírósg területén levő Rózsaszentmárton községben fekvő, s a rózsaszentmártoni 13 sz. tkvi. betétben A II-1-2 sorsz. 400, 401. hrsz. alatt foglalt Hegyi János és neje Bakó Apolló nevében álló ingatlanra 1200 P kikiáltási árban, — az u. o. 625 sz. tkvi. betétben A I. 4-5. sorsz. 689/2, 1662/1 hrsz. alatt foglalt Hegyi János nevében álló ingatlanra 360 P kikiáltási árban, — az u. o. 837 sz. tkvi. betétben A I. 1-2 sorsz. 981, 982 hrsz. alatt foglalt Hegyi János nevében álló ingatlanra 290 P kikiáltási árban, a 625 sz. betétben foglalt ingatlan az 1838/tk. 1919 sz. végzésrel a Mátravidéki Szénbányák Rt. javára bekebelezett köszénjogosítvány sérelme nélkül árvereztetik el.

Az árverést 1933. évi május hó 23. napján délután 5 órakor Rózsaszentmárton község-házánál fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlanokat a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. t.-c. 147., 150., 170. §§; 1908: LX. t.-c. 21. §.).

Az aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százalékára szerinti megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni (1908: XLI. 25. §.).

Hatvan, 1933. évi április hó 5 napján.

Dr. Berecz s. k.
kir. járásbíró.

A szerkesztésben résztvesznek:

Egerben: Dr. Erlach Sándor, Gyöngyösön: Dr. Katiccs Kálmán, Tiszafüreden: Dr. Vágh József
Kecskeméten: Figlár Géza, Pászton: utólag dr. Szilágyi Sándor.

Felelős szerkesztő és kiadóhivatalos:
Dig. Tamas. Hatvan, Telefon: 86.

Törzsszerkesztő: Baiogh István Gyöngyös.
Kéziratok, előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatal címére Hatvanba küldendők.
Hirdetések díjszabás szerint.

Egyes szám ára 50 fillér.

**Bindfeld Márk és fiai
részvénytársaság**

Épületfa-kereskedő cégnél
a legmodernebb kivitelű
cementárúk és műkövek
beszerezhetők.

Hatvan. Telefon 30.

Blumenthal Béla

Épületfa-kereskedése és
cementgyára.

Hatvan. Telefon 29.

Elsőrendű cementárúk!

Mindennemű építőanyag:

cement, téglá, cserép, nád, kőpor stb.
a legjobb minőségben kapható.

„Orlon”

elsőrendű rá-
dió készülékei

Fuchs Lajos

kerületi képviselő
üzletében kapha-
tók. Telefon 108.

**Eladó gyümölcsfa-
oltványok**

KESERŰ BÁLINT faiskolájában, Pusztamonostor, Szolnok megye. (A Magyar Faiskolai Szövetség tagja.) Alma, körte, szilva, kajszli, cseresznye, meggy, dió, eperfa magról, vadkörte és vadalma, két éves csemeték. Versenyképes minőség és árak. Árjegyzéket kívánatra küldök. Látogatókat szívesen fogadok. Telepem közvetlenül a pusztamonostori vasútállomás mellett van.

Minden városban
és minden faluban tudják, hogy milyen
kellemes és előnyös megszállni.
B U D A P E S T E N a
BRISTOL SZÁLLÓBAN.

Előzékeny kiszolgálás.
Kellemesen fűtött szoba. Kitűnő ellátás.
Naponként és személyenként 12. P.-ért.

Központi iroda:
Horvát Mihály ucca 774.

**Nagy és kisméretű!
géptégla, hornyoltcserép!**

A hatvani Gőztégla- és Cserépgyár t. t.
hatvani gyártelepén kitűnő minőségű.

Nagy méretű tégla: hornyoltcserép
Kisméretű: kerámia-cserép

TELEFON: 231. VIDÉKI
Központi iroda: 231. vizsonteladók:
Gyártótelep: 211. keresünk

**Olcsó aron,-
részletfizetésre is kapható!**

Standard

rádiókészülékek

Illés Béla

radiószaküzletében.
Eger. Telefon: 230.

Bell Miklós

tégla és
cserép-
gyára.

Mátraderecske.

A gondos háziasszonynak
csüförfökön
első teendője, hogy felkeresse
HAJDU ÁRMIN

üzletét,

ahol friss pörkölésű elsőrendű
kávéit

kap igen jutányos áron! — Dena-
turált szesz nagyban és kicsiny-
ben! — Vidéki megrendeléseket
pontosan eszközölök! — Saját ér-
deke parancsolja, hogy egyszer
próbálja meg.

Parád gyógy-fürdő, arzén- és vastartalmu
természetes ásványvízforrása.
Szénsavas fürdők,
vizgyógyintézet.

Kiváló eredménnyel gyógyítja a női és férfiak külön-
féle megbetegedéseit (magtalanosság, a méh idült lobog-
tatkozása, petefészekgyulladás, izzadmányok stb.) Előidényben legalább 4 napig a fürdőben
teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

Előidényben köztisztviselőknek kétágyas szobában személyenként 6 — pengőért, egyágyas szobában 6 pengő 50 fillérért

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

teljes ellátás. FOLYO VÍZZEL ellátott modern, cserémos szobák. Napi ételmezés 4 pengő 20 fillér

NYOMATOTT VÉGELDEZSŐ KÖNYVNYOMDAJÁBAN HATVANBAN